

MORT01

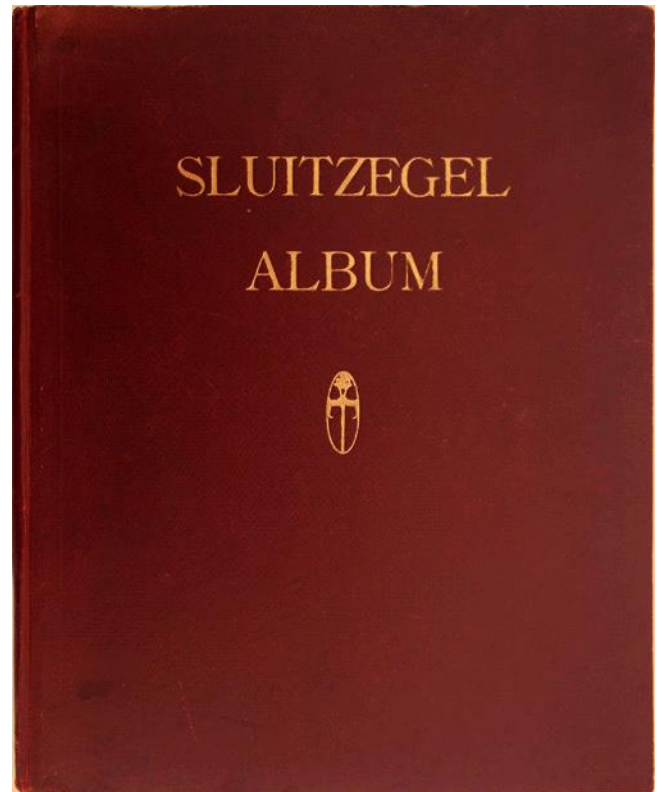
Sluitzegel Album

Sluitzegel Album. Geschreven en getekend door Jan Godefroy. Uitgevoerd door Drukkerij Mortelmans te 's-Gravenhage. (circa 1931)

Vijf katernen van 6 of 7 bladen met elk 50 zegelplaatjes om op te plakken op de rechterpagina's.

Prijs: varieert bij de verschillende deelnemers.
Bij Dobbelmann gratis voor 100 spaarpunten.

Dit is een project waaraan vijf niet onderling concurrerende bedrijven deelnamen: Duryea Maizena (Corn products), Louis Dobbelmann Rotterdam (tabak, koffie en thee), Haust beschuit en koekfabriek, Van Houten chocolade en Sanders zeepfabriek Leiden. Elk bedrijf verspreidde een eigen serie van 50 zegelplaatjes en had daarvoor een katern met titelpagina in dit album. Daarnaast werd door Van Houten het eigen katern ook los verspreid. Corn gaf als enige ook een eigen gekartonneerd boekje zonder tekst uit, alleen bestemd voor de eigen plaatjes (zie DURY05). Daardoor komen de Duryea zegels zelden voor in dit album.

Kenmerken

Halffinnen kwartoalbum (24 x 29,5 cm), met gelakte linnen rug en voor- en achterplat beplakt met imitatielinnen. De titel op de voorkant is in goud ingedrukt. De achterkant is blanco. De bladen zijn van een hoge kwaliteit opgedikt ecru papier dat geen verzuringsplekjes vertoont. Alle tekstpagina's zijn voorzien van een bladkader.

Op de binnenkant van het voorste schutblad is een voorwoord opgenomen, waarin het doel van dit album uiteengezet wordt (zie pagina 3 hierna). Het album bevat één katern met een eigen titelpagina voor elk deelnemend bedrijf. Na de titelpagina heeft een katern op de volgende 10 pagina's steeds rechts 10 inplakkaders voor 10 zegelplaatjes en links de bijbehorende beknopte beschrijvingen. De achterzijde van het katern is blanco. Alleen Duryea wijkt hiervan af met 12 pagina's beginnend met een inleiding en 8 zegels per pagina.

De dunne afscheurplaatjes van circa 55 x 44 mm zijn uitgevoerd als gegomde postzegels met randperforatie (vertanding). Alleen de dierenplaatjes van Dobbelmann zijn van afwijkend formaat (40 x 62 mm) en hebben een gefingeerde perforatie. Elk plaatje heeft rond de afbeelding een zwart kader met daarin de firmaam; bij Duryea is dat echter een reclameregels (zie DURY05). De plaatjes zijn per deelnemend bedrijf afzonderlijk genummerd 1 – 50. De nummers zijn in alle vier de hoeken op de voorkant gedrukt. Bovenaan in de afbeelding staat in kleine lettertjes de titel van het plaatje. De naam van de serie is niet vermeld.

Inhoud

De vijf onderwerpen zijn:

- Duryea Maizena, "Europeesche vlaggen". (De naam op het titelblad is Corn Products Compy.)
- Zeepfabriek Sanders, "Beroemde mannen".
- Koek- en Beschuitfabriek Haust, "Vaartuigen".
- Louis Dobbelmann tabak, "Wilde dieren"
- Van Houten chocolade, "Vliegtuigen".

Duryea had ook een eigen albumje en de stijl van de zegels verschilt sterk van de overige vier met de pen getekende en ingeschilderde series met een typisch Mortelmans kader. De zegels van Dobbelmann hebben een ander formaat en papier en pseudoperforatie. Bij het tweede katern, de "Beroemde mannen", ontbreekt de naam van het bedrijf op het titelblad. Op de eerste vier katernen is vermeld 1ste Serie, op het laatste katern ontbreekt dit.

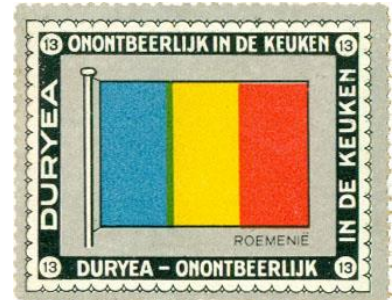
Dit alles doet vermoeden dat dit album in een hink-stap-sprong tot stand gekomen is. Mortelmans produceerde voorafgaand aan dit album de eerste drie provinciealbums van koekfabriek Bussink (1927 – 1929), waarvoor Jan Godefroy de plaatjes en tekeningen maakte. De zegels van Duryea bestonden waarschijnlijk al toen Mortelmans in 1930 Bussink als klant verloor. Dobbelmann heeft nooit een album uitgegeven, maar heeft mogelijk vanwege de crisis aan Mortelmans gevraagd een serie goedkope zegelplaatjes te maken, een goed nieuw project voor de kunstenaar Godefroy die de albums en plaatjes van Bussink vormgegeven had. Het idee van een sluitzegelalbum betekende het binnenhalen van Corn en overgaan naar zegels met echte vertanding. Mortelmans drukte eerder voor

Haust de series stripverhaalplaatjes en maakte in 1932 en 1933 nog twee jeugdalbums voor Haust; Haust was dus een voor de hand liggende volgende klant. Van Houten zal niet ingestemd hebben met de toevoeging "1ste Serie" en de mogelijkheid bedongen hebben het katern ook zelf los uit te geven. Sanders was vermoedelijk de laatste instapper in dit project, daardoor zijn die zegels zeer zeldzaam.

Opmerkelijk is dat de schilder, tekenaar, leraar en tekenschooldirecteur Godefroy ook de teksten van dit album geschreven heeft. Godefroy schreef een aantal (leer)boeken over kunst en ontwerpen, waaronder "Heraldiek" (1913). Dat verklaart zijn kennis van de vormgeving van vlaggen en wapens.

13. ROEMENIE

Deze is drievoudig vertikaal gebaad in de kleuren blauw, geel en rood. De koninklijke standaard en de oorlogsvlag hebben in het midden van de gele baan het Roemeense wapen, dat bestaat uit een gevierendeeld schild met eveneens gevierendeeld hartschildje. De vier deelen van het schild bevatten op blauw een gouden adelaar; op rood een gouden ossekop, waarboven een ster; op rood een leeuw in kroon, en op blauw twee dolfinen. De spreuk is Nihil Sine Deo.

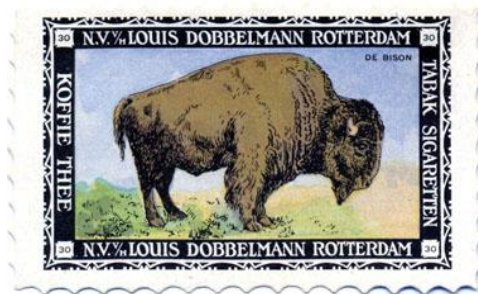

2. Graf VON ZEPPELIN

Von Zeppelin was een oud cavalerie-officier, die tegenover de bestuurbare luchtballons van het halfstijve type die van het geheel stijve type propageerde. Reeds in 1858 hield hij zich theoretisch hiermede bezig, en daarna praktisch. Zijn eerste luchtschip, gereed gekomen in 1900, bereikte een snelheid van 32.5 K.M. per uur. In 1917 bleef de L.A. 104, gedreven door 1200 P.K. en 226,5 M. lang, onafgebroken 96 uren in de lucht. Een grote Zeppelin kan een 100 man aan boord hebben. De Z.R. III voer van Friedrichshafen naar Lakehurst, en had toen, met een snelheid van 125 K.M. per uur, in 1924 een afstand afgelegd van 8045 K.M. zonder tussenlanding.

3. DE HALVE MAEN

In 1909 werd in New-York en aan de oevers van de Hudson feest gevierd, daar het toen 300 jaar geleden was, dat de Brit Henri Hudson de baai en rivier ontdekte, ze opvoer en namens de O-I. Compagnie, in dienst waarvan hij was, handels-betrekkingen aanknoopte met de Indianen. Op het eiland Manhattan werd de handelsfactorij Amsterdam, later New-York, gesticht. Het Hollandsche schip heette de Halve Maen, en was slechts 80 ton groot.

30. DE BISON

Nog geen eeuw geleden trokken kudden bison of buffels door de prairiën van Noord-Amerika, in den herfst van Noord naar Zuid, in het voorjaar van Zuid naar Noord. Ze vormden toen voor de Indianen voedsel, kleding en woning (huid voor tenten). Nu leeft het dier, bijna uitgemoord, nog in het natuurreservaat Yellowstonepark. Het dier maakt een oer-sterken indruk met den zwaren gehoornen kop en hooge schoft met lange manen.

50. R 101

Dit reusachtige Engelsche luchtschip was korter en dikker dan de slankere Zeppelin. Ook de inhoud was grooter. Lang 223 M. was de diameter 40 M. en de hoogte 42,50 M., met een inhoud van 162.000 M³. Afgebeeld is het, rustig liggende aan den ankermast te Cardington. In October 1930 ondernam het luchtschip een reis naar Britsch-Indië, doch verongelukte helaas in Frankrijk, doordat het wegens gasverlies op een berghelling stootte, waardoor het door niet geheel opgehelderde oorzaken in brand geraakte en geheel werd vernield. ...

VOORWOORD.

Voor ons ligt een sluitzegelalbum, waarin een vijftal series sluitzegels moet worden verzameld. Verzamelen doet bijna iedereen, 't zij postzegels, grassoorten, kevers of vlinders, plaatjes voor albums, 't zij op ouderen leeftijd, voorwerpen van waarde, b.v. antiquiteiten.

Dit verzamelen nu is nuttig, als het in goede banen wordt geleid en niet ontaardt in zinneloos bijeenvergaren van objecten, waaraan in werkelijkheid geen waarde kan worden gehecht.

Zoo werden eenige jaren geleden merkteekens van lucifersdoosjes opgespaard, om later te worden weggeworpen, toen de liefhebberij hiervoor ophield. Ook het verzamelen van sluitzegels is geen nieuw idee, maar als we nagaan, waar al de schriften, volgeplakt met de meest uiteenlopende typen sluitzegels van allerlei firma's, soms artistiek, soms leelijk, zijn gebleven, zullen we merken, dat geen der enthousiaste verzamelaars ze bewaarde. Daarom is het zoo goed gezien van deze firma's dat ze gezamenlijk een keurig album hebben uitgegeven, waarin een vijftal series sluitzegels, van iedere firma één, en een bepaald onderwerp behandelend, kan worden geplakt.

Daar deze zegels ieder van een korte beschrijving vergezeld gaan, maakt een gevuld album een waardevol bezit uit, waarin zoo noodig allerlei wetenswaardigs kan worden opgezocht.

De inhoud van dit album werd verzorgd door den schrijver-teekenaar Godefroy, terwijl de Drukkerij Mortelmans te 's-Gravenhage zorgde voor een zeer keurige uitvoering.

